

*(Az udvari gyász) Hildegard főhercegnő halála miatt, legfelsőbb rendelettel apr. 5-től kezdve egy hónapig tart; még pedig az első két héten mély, azután pedig félgyszót fognak viselni.

*(A súly az inséges vidékeken.) Mint a rozsz táplálkozás következménye, több helyen kitört; így Csanádmegyében márt. 15-ig 643 egyént támadott meg. Arad megyében is több helyen kiütött.

*(Vörösmári szobrot Szekesfehervárott) valószínűleg a díszes megyetérén fogják felállítani. Sokan a belvárost és Széchenyi-utcát összekötő térre ohajtanák, de ezt előbb parkká kellene átalakítani, mihez költség nem igen van.

*(Magszűnt lap.) A „Magyar Izraelita“ szerkesztője kijelenti, hogy lapját ideiglenesen megszünteti azon okból, mert más programot kelle fölterjesztenie, mely eddigéig nem nyert jóváhagyást. Ha az új program szentesítést nyer, lapját folytatja.

*(Égy szomorú kép az életből.) A főváros egyik becsültebb nagykereskedőjét oly csapás érte, minőnél nagyobbat apa és üzletember alig szenvedhet. Huszonkét éves fia, ki igen kitűnő tehetséggel s a legutóbbi időkig ritka buzgalommal segédkezett üzleténél, néhány nap előtt, vak szenvedélytől ragadva, egy fiatal zsidó lányval, s atyjának nagy mennyiségű készpénzével, elültint. A pénzárban három ives naplózerű iratot hagyott hátra, melyben leírja, hogy kénytelen volt ezt tenni; belátta a történetét bálkövetkezéseket, de nem birt ellenállni; engedjenek neki időt, és mindent jóvá teend. Nem remélte, hogy atyja beleegeznék terveibe, s ekként a legszomorítóbb lépésre, szánta el magát. A szegény apa nem csak fiát veszíté el, hanem vagyona legnagyobb részét és üzleti jelentékeny állását is.

*(Szerecsene a szerecsentlenségben.) Nehány hóval ezelőtt említettük, hogy egy fiatal grófnő, W-n Jolán kisasszony, Pesthez közel Bényén keresztül lötte magát. Nyájás ápolás, hű gond és buzgó orvosi segély azonban maig is fenntartották életét. Sőt már állapotja javul, s a szenvedőnek gyakran jó kedve van. A golyót kivéve testéből, s van remény, hogy megmaradhat.

*(Uj lap.) „Iskolai kistükör“ czim alatt magyar katolikus gyermeklap indul meg Pesten, május első hetében, 8-12 éves gyermekek számára, oktató és mulatóttal tartalommal, Bárdny Ignác, kath. tanítóképzédei tanár szerkesztése mellett. Előfizetés: három óra 80 kr., mely a szerkesztőhöz (Pest, kétnyul-utca 31-ik szám) küldendő. A lap megjelenik hetenkint félíven.

*(A békesi dalárda) husvét másod napján hangversenyt rendezett az ottani inségek javára, kiknek száma meghaladja az 1700-at. A hangversenyt Hajnal Ábel lelkész és inségbizományi elnök megható alkalmi beszéddel nyitá meg. Aztán többen szavaltak, mások énekeltek és zongoráztak. A szép számú közönség koszorokkal és zajos tapsokkal jutalmazta a közreműködőket. A tisztá jövedelem a szülőkódók részére több 200 forintnál.

*(Nőváltoztatás.) Felsőbb engedélymellett Krenn Győző orvosgyorló, „Faludy“-ra változtatta vezetéknévét.

*(A bécsi főrangú hölgyek műútrata) a magyarországi szülőkódók javára e hó 15-én nyílik meg, s május 1-ig tart. Szép siker remélhető.

*(Segélyezés Zürichből.) Schindler és Escher gyártulajdonosok Zürichben a magyarországi szülőkódók részére pénzt, élelmi szereket és vetőmagot gyűjtöttek. A kereskedelmi miniszterium felszólítása folytán pedig a Ferdinand északi vaspálya- és a déli vaspálya-társulat ama küldemények ingyen való szállítására késznek nyilatkoztak.

*(Lovagjétekok Kolozsvárrt.) Az erdélyi főrangúak a magyarországi szülőkódók javára lovagjéteket szándékoznak rendezni Kolozsvárrt, melyben a résztvevők korszerű jelmezekben fognának megjelenni.

*(Mégült rabló.) Kara Miskát, a híres rablóvezért, mult hó 27-én reggel 5 óra tájban a csendőrök agyonlőtték a Kadarkut melletti erdőszegben hosszas cselvetés, üldözés után. A haramia vezér majd fél mérföldnyi futás után egy fa mellé húzta magát, s még itt is elszántan osztogatta a lövéseket, míg 10 általa tett lövés után a csendőrök végre találták, s 28-án dél tájban halva vitték be Kaposvárra.

*(Az aradi vár egykori parancsnoka), b. Berger, e hó 2-án Sopronban, élt 97-dik évében, meghalt.

*(Jótekönyvezélu hangverseny.) Sopronban az ottani dalárda a magyarországi szülőkódók javára hangversenyt rendezett, mely az említett czélra 212 ft. 29 krt. jövedelmezett. Gr. Széchenyi Dénes, és Schwabenau udv. tanácsos Linzből tetemes föllülzetésekkel járultak ez összeghez.

*(Halalozás.) Travnyik János zeneszerző e hó 3-án Pesten, élete 48-ik évében agyvelőgyuladásban elhunyt. Béke hamvaitra!

*(Halalozás.) Hubói Hubay József, udvari tanácsos, a hétzemes tábla közbiraja, e hó 6-án hosszas betegség után, jobbélter szenderült, élt 74-ik évében. Hült tetemet Pesten e hó 8-án tették a hely. egyház sirtóltájában örök nyugalomra. Pihenjenek békével hamvai!

*(Adakozás Halleből.) A németországi hallei ref. egytemen levő „Hungaria theologiai kör“ 15 ftot és egy darab két forintos tallért küldött a szülőkódók javára.

*(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőjéhez mult héten beküldött: Az alföldi szülőkódók számára: Baltavárról többen, Magyar Imre által 5 ft. Herczegszőlősről Vágó László, ref. lelkész 4 forint.

(Mult számunkban az adakozási összes summa hibásan van írva 2149 ftnak; az összeadási hiba kiigazítása után helyesen 2154 ft. 20 krnak stb. kell állania.) Eddig begyűlt összesen 2163 ft. 20 kr., 150 frank és 61 darab es. arany.

Nemzeti színház.

Péntek, apr. 1. Először: „A nagyanya.“ Irták D'Emmeri és Edmond; Francziából ford. M. Sz. L.

Szombat, apr. 2. Couqui Claudina a bécsi operaszínház első táncosnőjének első vendégjátékai: „Farsangi kalandok.“ Vig ballet 3 szakaszban. Irta Borri Pasquale. Zenéjét szerzette Strebingner.

Vasárnap, apr. 3. „Dobó Katizza.“ Népszimű 3 felv. Irta Tóth Kálmán. Hétfő, apr. 4. Az ünnep miatt a színház zárva. Kedd, apr. 5. „Linda.“ Opera 3 felv. Donizettiől. Murska búcsufelpte.

Szerda, apr. 6. „Farsangi kalandok.“ Ballet 3 szakaszban. Couqui Claudina második vendégjátéka.

Csütörtök, apr. 7. „Szerelmes ördög.“ Ballet 5 felvonásban. Mazilier szerzeménye után szinre alkalmazta Campilli. Zenéjét szerzette Doppler Ferencz.

Budai népszínház.

Apr. 1-3. „Ördög pilulái.“ Nagy bohóság 3 szakaszban. Apr. 4. Az ünnep miatt a színház zárva volt.

Apr. 15. „Szapáry Péter“ vagy „Budavár ostroma.“ Nemzeti hősiétek Birepfeiertől 4 szakaszban. Ezt követte: „Tíz léány egy férj sem.“ Operette 1 felvonásban.

Apr. 6-7. „Ördög pilulái.“ Nagy bohóság 3 szakaszban.

Szerkesztői mondanivaló.

7122. Győr. R. Szent a békeség. Nem más volt az ok, mint az eredeti tulajdos rövidségnek kényserrel ki-nyújtása. A mint látja ön, azt a bizonyos előtér okvetlen egészen be kell töltenünk, már pedig a küldött anyag a terület felére sem lett volna elég. Az újabb derék küldeménnyel ismét ily zavarban vagyunk. Ha azonnal nem kapunk pótlékok, ismét ily erőszakos szaporításra kell gondolnunk. Miért mérnek nekünk oly szűken némely szivesen látott munkatársaink?

7123. Bethlen (Erdély). Fl. F. A. „Törv. Csarnok“ szerkesztője azt állítja, hogy a kérdéses 2 ft. hozzá nem érkezett.

7124. H. Nanás. B. P. L. A küldeményt köszönettel vettük. A megbízás tárgyára nézve szivesen ajánljuk ugyan közbejárásunkat, annyit azonban előre mondhatunk, hogy az efféle vállalatokra még mindig rossz idők járnak.

7125. Debreczen. K. K. Sajnálattal jelentjük, hogy a rajzok eredetiivel többé nem szolgálhatunk. 4-8 év óta nem őriztük volna meg egy sem, de különben is oly állapotban kerülnek azok rendszeren vissza rajzolónktól, hogy hasznokat többé senki sem vehetné. Az ígért két képet régen ohajjajuk.

7126. Megeyer (Nógrád). Sz. K. Hogy Győrök Arad megyében van, s hogy az oda címzett levelet elviszi a posta, azt felesleges volna, bővebben bizonyítani akarni.

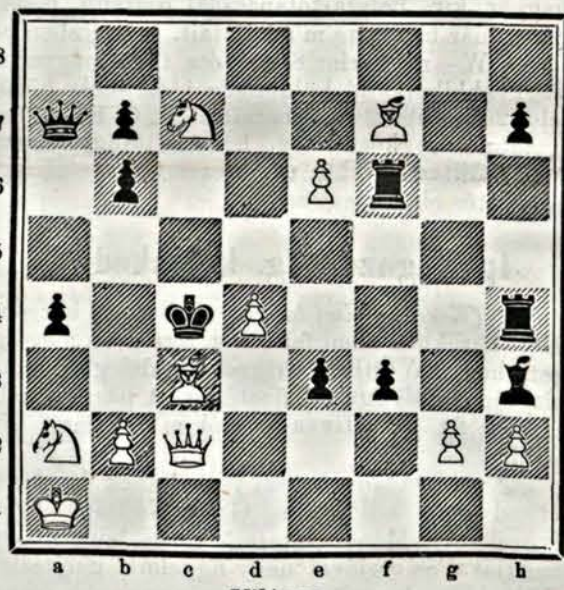
7127. Andrasfalva. M. B. Reméljük, hogy teljesen meg fog felelni céljainknak. Legközelebb előlissuk.

7128. N. Zerind. K. P. Uram, kar azért a gondos szép írásért, s még inkább azért a szép, de drága levelé-lyegért.

7129. Arad. B. Zs. Becces ajánlatát köszönettel vet- tük, de lapunk viszonyainál fogva igénybe nem vehetjük.

SAKKJÁTÉK.

224. sz. f. — E. A. M. M.-től (Indiában). Sötét.

Világos. Világos indul, s 4-ik lépésre matot mond.

A 219-dik számú feladvány megfajtése. (Baró Meszéna Istvántól Nagyváradon.)

Table with 4 columns: Világos, Sötét, Világos, Sötét. It lists chess moves for both sides, such as 1. Va5-d5, 2. Vd5-d6, 3. Fg4-e6, 4. F-vagyH-tmat.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. Pécselt: Rittkay János. — Mooron: Radványi Vilmos. — Budán: Medgyesi Odón. — Bajmakon: Weisz Fülöp. — Debreczenben: Zagya Imre. — Nagy-Váradon: Pál Rezső. — Eperjesen: Róth Kálmán. — Pesten: Cselkő György. — Verbőcön: Nagyvidai Ferencz. — Nagy-Emőkén: F. P. J.

TARTALOM.

Sebestyén Gábor (arckép). — A korona visszaváltása. Tóth Pápai Soma. — A Tisza bővsője (folyt.). P. Szathmáry Károly. — Öngyilkosság (folyt.). — Rohlfis Gerhard afrikai utazó (képpel). — Látogatás Liszt Ferencznel (képpel). — A budai esküszármal és Lukácsfordó (képpel). — Egyveleg. — Tárház: Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedés. — Közintézetek, egyetek. — Balesetek, elemi csapások. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Szerkesztői mondanivaló. — Heti naptár.

Felölös szerkesztő Pákh Albert. (Lak. magyar-utca 1. sz.)

Table titled 'HETI NAPTAR.' with columns for dates and events. It lists various religious and public events for the week of April 10-16, including Easter (Hétfő, Kedd, Szerda, Csütörtök, Péntek, Szomb) and specific events like '10. Vasár', '11. Hétfő', etc.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatja Landerer és Heckenast, egytem-utca 4. szám alatt Pesten, 1864.

Pest, aprilis 17-én 1864.

Előfizetési feltételek 1864-dik évre: A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 16 ft. Fél évre 8 ft. Csopán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. Csopán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokot illetőleg, 1863. novem-ber 1-től kezdve: Egy, négyezer hasábozott peti sor ára, vagy annak helye, egyszeri igtatásnál 10 krba; háromsor- vagy többszöri igtatásnál csak 7 krba számítatik. — Különdre nézve kiadó-hivatalknak esá-ndra hirdeteműveket alapsd, Hamburg és Altonában: Haasensteina és Vogler. — M. Frankfurtban: Otto Molten és Jaeger könyvkereskedése; Bécsben: Oppelk Alajos. — és Pesten: a ker-tesz-gazdasági Gyűnköcök In, József, 14. sz. a. Bélyeg-díj, külön minden igtatás után 30 ukr.

Simon Vincze, csornai prépost.

Mielőtt a magyar kath. papság ezen köz-tiszteletben álló tagjának életirásai adataira térnénk át, alkalmat veszünk magunknak, a híres csornai prépostság történetének fő-mozzanatait röviden elmondani.

A Sz. Mihály főangyalról címzett csor-nai prépostság Sopronmegyében — Rábá-közben — a győri püspökségben fekszik; Oschl István és Lőrincz grótok 1180-ban alapították a premontrai rend számára. 1230-ban újabb adománygyal gyarapítá e prépostságot a jötevő kegyes gr. Oschal Mi-hály, kinek példáját követve egész 1399-ig

több birtokkal növelték azt az Oschal grófok család ivadécai, je-lesen Kanisai János esztergomi érsek, Kanisai Miklós főtárnok-mester, Kanisai István zágrábi püspök és ismét Kanisai István kir. főajtónálló. Királyaink pedig utóbb különös kiváltságokkal ru-házták föl; Zsigmond király 1393-ban a prépostokat és conventet közhitelű pecsét őrzésével is meg-bizta.

E prépostság apátjoga 1294-ben a morvaországi zabrdovici apátra szállt; 1570-ben azonban a protestansok hatalmába jutott. — A csornai prépostsághoz tar-tozott a budai Nyúl- vagy Mar-gitsziget, s a 16-ik század folytán a Podmaniczkyaktól vissza is fog-lalták, újabb korban lett aztán előbb a budai clarissák, 1787-ben pedig a kamara tulajdona.

Egyideig a Nádasdyak is bir-ták Csornát. A belzarok lecsi-lapodása után sem akadván senki a rendből, ki e prépostság ügyét fölkarolja, Maximilián 1574 táján Galamboki Máté magyar nemes és esztergomi kanonoknak ado-mányozta, s a világi papságnál maradt egész 1702-ig, midőn I. Leopold e rendeletével: „De re-stituendis Regularium bonis,“ s az 1569-diki 36-dik törvényczikk értelmében her-czeg Eszterházy Pál, a nádor is sürgetvén, ezen prépostságot akkori birtokosa Jány Ferencz szerémi püspök a premontrai rend-nek visszaadta, és Schöllingen Ferencznek, a premontrai rend főpapjának s pernecci apátnak adományoztatott. — A pernecci

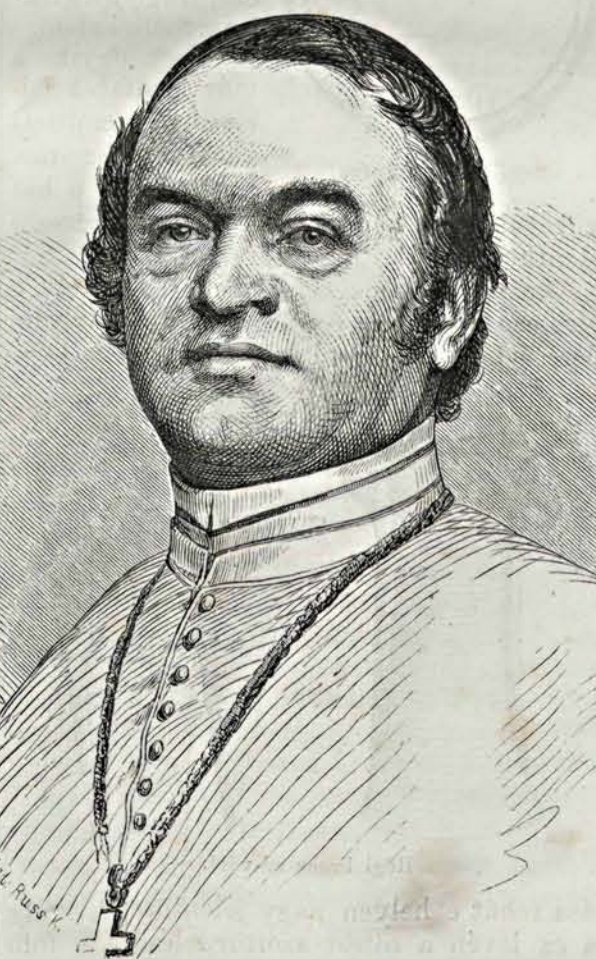
apátságrol a gradiczi apátra szállt, s ez idő-től fogva a csornai prépostság a gradiczi con-vent kebeléből nyerte prépostjait 1786-ig, midőn II-ik József császár a premontrai ren-det is eltörölvé, a prépostság birtokai a vallási alapítványhoz csatoltattak. Az utóbbi prépost Kameniczky Ágoston építette az új monostort.

Végre 1802-ben márt. 12-én I. Ferencz császár oklevele a premontrai rendet ismét visszaállította, szabadságot engedvén a con-ventnek, prépostja halála után, saját kebe-léből három jelöltet ő felségéhez fölterjesz-

prepostja azon férfiu, kinek arczvonásait mutatja mai képünk.

Simon Vincze született Zalamegyében Keszthelyen, jul. 14-én az 1813-ik esztendő-ben. Ugyanitt kezdé iskoláit, Veszprémben folytatta és Szombathelyen, Vasmegyében végezte. 1832-ben sept. 25-én lépett a pre-montrai szerzetbe; négy évig hallgatta Győ-rött a theológiát, s 1836. aug. 15-én történt beavattatása után, mint tanár, szerzetének keszthelyi és szombathelyi gymnasiumaiban 17 évig tanárkodott. Tetőtől talpig magyar ember levén, nemcsak a tanodákban, hol ta-nítványai kitűnően szerették s a lakosság előtt is nagy tisztelet-ben állott, hanem az irodalmi téren, különösen a gazdaszat kör-rül tünt fel. Az egykor Pozsony-ban megjelent „Hirnök“ és „Szá-zadunk“ czimű lapokban számos levelet és értekezést irt „a köz-nevelés hiányairól“ és „Az uszo-ráskodás káros hatásáról,“ a „Ma-gyar Gazdá“-ban a „földművelés-ről,“ „a növénykosz természeté, tenyészése és kiirtásáról.“ Különös figyelmet gerjesztettek „Szombathely városa és a Muraköz leírása“ czimű hosszabb dolgozatai. Sok volna azon czikkeik címeit elő-számllálni, melyek töle a Jelen-kor és Világ, a Magyar Sajtó, Pesti Napló és a Gazdasági La-pokban megjelentek. A „Falusi Gazdá“-ban egy megjelent czikke „Szerény szózat a szőlőszet érde-kében“ 10 darab arany tisztelet-dijjal koszoruztatott.

1856-ban a csornai prépost-sági javak igazgatásával bízott meg, 1860 október 13-án pedig préposttá neveztetett ki, mely di-szes állásába az 1861-dik év jan. 1-jén iktattatott be. Ez időtől fogva még nagyobb tevékenység- get fejtett ki. Csorna mellett egy dombon gyönyörű példányszerű szőlőker-tet ültetett, (mi Rábaközben nagy ritkaság) s azt a legjelesebb hazai és külföldi tókék- kel látta el. Jánosházán két moldvai magyar ifjat (csángót) neveltet, Keszthelyen, hol 7, és Szombathelyen, hol 12 tanár működi, sze-gény tanulókat részint pénzzel segélyez, részint élelemmel látta el, — azonkívül

SIMON VINCZE.

minden szerethető a helybeli mesterlegényeket segíti s a szegény utasokat étellel ellátja.

Szerzetesi kötelességeinek egyeletévé, a gazdaság körül oly czélzserű javításokat eszközölt, hogy a premontrai rend jószágai a legpéldányosabbak közé tartoznak hazánkban. O a győrvideki gazdasági egyelet alelnöke, s mondhatni valóságos lelke, kinek jóllétünk kifejlése, a tudományosság és gazdaság emelése igazán szíven fekszik. Adja Isten, hogy közhasznú működésének még igen sokáig örvedhessük.

Dal a gólyáról.

(Éneki egy székely kaszás a vármegyén.)

Szalmafötte háztetőre
Alászállt a gólya madár,
Vándorutja véget ére
Megnugodni ideje már.
A mint leszál, szerténzett —
Minden ott van körülötte;
Füstös kémény fészke mellett,
Tiszta, enyhe lég felette.

Lenn az udvar gémes kutján
Vizet mer a szolgálgegy,
Kis kertjében a barna lány
Violát vet jó idején.

Épen úgy mint most egy éve,
Emlékezik híven róla —
S üdvözletét kérésre
Mondja el a vándor gólya.

Jó a gazda, „Isten hozott
Háztetőre, régi szolgám!
Ez az év is legyen áldott —
Teledj meg, édes gólyám!

S mintha csak ezt várta volna,
Fészkehez fog magányosan —
Itt is ott is új rajta
S a magasba néz hosszasan.

Olykor felszáll, de hiába,
Kereplésén szól a panasz —
Hátramaradt párját várja —
Gólyák jönnek, egyik sem az.

S mikor már nem győzi várni
S nem is pillant fel az égbe —
Látja hozzá a magasból
Alászállni párját végre...

Gólyamadár, gólyamadár!
Reád párod epedve vár,
Ha jössz, meleg fészke fogad,
S kinyughatod benne magad.

Mért mondják, hogy árva volnál?
Árvább vagyok én nálánál,
Neked párod, fészke vagyon —
Nekem senkim a világ.

Téged ha jössz, üdvözölnek,
S ha borong az őszi felleg,
Midőn utra készül ez fel,
Szemeikkel kísérnek el.

Megjöttetek, távoztamnak
Nem örülnek, nem busulnak —
Járhatok én arra, erre,
Nem kérlek meg: hova, merre?

Elhagyott árva lettem,
Idegen ég van felettem,
Rám epedve senki sem vár —
Be boldog vagy, gólyamadár!

Sáska Róbert.

A Tisza bölcsője.

Irtta P. SZATHMÁRY KÁROLY.

Második rész.

(Folytatás.)

Harmadik kirándulás.

Rónaszék. A máramarosi sómivelés régisége. A sótest felsegése és gazdagsága. Természeti ritkaság. Aknák. Társasági élet.

Rónaszék az a hely Máramarosban, mely akkor is megérdemelne, hogy a természet-

*) A székely legény, ha kijön a vármegyére, azaz a magyarok földjére, azt hiszi, hogy más hazában van, s itt is bántja a honvégy. — S. R.

barát és aestheticus felkeresse, ha egész Máramaros ezenkívül semmit sem tudna felmutatni.

Rónaszék Szigetéről délkeletre fekszik egy elrejtett völgy kebelén, melyhez pár óra hosszat tartó utazással, egy pár csekély jelentőségű falun át ér az ember.

A mint a végső kanyarulattal a rónaszéki völgybe ér, meglepő és egyszersmind vonzó látvány terül el az utas előtt.

Jó karban tartott egyenes kocsit vezet a szép völgy felé, mely csak ezen az oldalon látszik megnyílnak, és így erszény vagy neve után helyesebben diszes *karszék* alakú.

Először is egy a domboldalra épült csinos kálvária fogadja az utast, mely elvonja tekintetét a völgy ölébe szorult helységről, s e felett újra a hit keresztje s az Isten háza virraszt.

A szívnék akaratlanul is éreznie kell, hogy itt, hol az ember a természettel folytonos küzdelemben áll; hol a föld gyomrába ereszkedő bányász sohasem biztos, ha nem akkor látta-e utójára az Isten mosolygó égt: — a vallásos eszméknek mélyebb, melegebb jelentősége van, s az emberi szívnék közelebbi és folytonos szüksége rájuk.

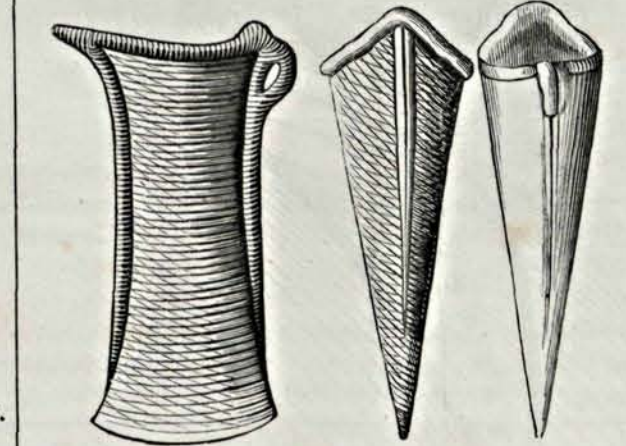
A bányahelyet, melyből itt-ott a csinos kamarai épületek s a fénylő bástyáknak tetes bányadombok (Halde) emelkednek ki, vídám, eleven zöld gyümölcsös öleli körül, mely észrevehetetlenül olvad a világos lombú bükkökbé át.

A rónaszéki sómivelés kétségtelenül a legrégebbi Máramarosban.

Ezt bizonyítja a sok beomlott aknaszájon és a fennmaradt történelmi adatokon kívül, hogy épen a jelen évben néhány darab bronz korszakbeli, *) ugynevezett kelta (czelta) régiséget is találtak, melyeknek hű rajzát valódi nagyságukban mellékelem.

Ezek egyike a már Budfalva leírásánál is említett körpénzekhez tartozik; rajta a hét czifrázat a pénzérték egység hétszeresét jelentheti. **)

A másik bronz tárgy egy *véső*, mely e félre eső vadonban egyébre, mint só-termelésre nehezen használható. Ennek talá-

Régi bronz körpénz.

Régi bronz só-véső.

lása tehát e helyen nagy jelentőségű, máig is ez levén a sótest széttördelésére a fő kézi szer.

Nem valószínűtlen tehát, hogy a máramarosi sóaknák már a rómaiak uralmának idejé terjeszkedése előtt is miveltettek; még hihetőbb, hogy a római uralom, mely pro-

*) Tudva van, hogy a régészek (archaeológok) régiségeket 3 korszakra osztják u. m.: *kő korszakra*, midőn még a fémek használata nem volt ismeretes, *bronz korszakra*, midőn még a vasat nem ismerték, s végre *vas korszakra*. A bronz kor a biztos történelmet megelőzi.

**) Lásd Kiss Ferencz értekezését.

vincziáit annyira szerette kizsákmányolni, s mely Erdélyben annyi bányahelyet mivelt, ezen sokincset sem hagyta figyelmen kívül: ennek daczára a biztos történelem nem tud fölébb hatolni az 1239-dik évnél, mint a mikorral Dlugoss, Boleszlav királynak, IV-dik Béla vejének életrajza följegyzi, hogy „a midőn a menyasszony (Boldog Kunegunda) a máramarosi sóbányákhoz ért és atyjától Bétől egy sóbányát nyert ajándékkul, abba arany gyűrűt vetett be.“ *)

Miután Máramaros jelenlegi többi aknáit mind az újabb korban nyitlakt meg, igen valószínű, hogy az aknáknak ezen érdekes eljegyzése Béla király leánya által épen Rónaszéken történt.

A rónaszéki sómivelésnek máig is birtokában levő legrégebbi eredeti adat *II-dik Ulászló király 1498-iki szabadalmi oklevele*, mely Budáról Sz. Márk evangelista napja után való szombatról keltezve, *Ptoló és Tarcey* tanácsosok közbenjárása nyomán a máramarosi tisztség és sóvágók közötti ügyeket rendezi, a rónaszéki és vidéki sóvágókat minden néven nevezendő adó alól — sóvágásokért — örök időkre felmentve.

Itt száz és pár évet ugrik Rónaszék krónikája; de már

1607-ben *Homonnai Drugeth Bálint*, a *Boeska* által utódul választott fejedelem, egy rendeletet bocsát a rónaszéki praefectus *Décsy Agoston*-hoz, mely a bányászat ügyeit újból rendezi. Ebből érdekesnek látjuk a következő pontokat kiemelni:

A 4-dik így szól: „Az *teömény* sóra (az *Ulászló* diplomájában is érintett *thumenus*) való fizetés is, azaz minden tizezer sőtől tizenegyre sőt adni megengedtük, — de pénzrel váltasson be.“

Az 5-ik: „Az sóeladásban pedig ilyen módja legyen, hogy az kamarán minden száz sőt *hat forinton adjon el*; felsőt (szerzést) ötöt adjon reá: de ebben ugy cselekedjék, hogy sem atyafiságot, sem barátságot ne nézzen, hanem mindennek egy aránt adja.

9-ik pont: Minden dologban pedig huszti kapitányunkat találja meg.

10-ik: Az huszti várunkba levő 50 lovas és 100 gyalog vitézeinknek hóról hóra fogatkozás nélkül megfizessen, az ungvári házukban is környülöttünk az mely 100 gyalog vitézt tartunk, fizetésére gondja legyen.“

Ez többszörösen érdekes, a mennyiben mind a huszti vár közép számu helyőrségét, mind ennek fizetési helyét megtudjuk; fennebbi pontból pedig a kamara-ispánnak a huszti kapitánytól függését.

11-dik pont: Mivelhogy az kamarának régi szokása, hogy az sőt ki szokták eleitől fogva hitelben adni: annak beszédésére is egy bizonyos restantia exactora legyen, melynek esztendei fizetése legyen 24 forint.

12-ik pont. A *kamara Ispánnak fizetése* 200 ft. Számtartó deákat is tartson magának, kinek esztendei fizetése 37 ft., máglyásnak 24 ft.

Ettől kezdve folyton az erdélyi nemzeti fejedelmek birtoka Máramaros és így a rónaszéki sóbányák is, mindaddig, míg 1702-ben *Kleinburg* bécsi udvari tanácsos *II-dik Apaffy Mihály*-tól át nem veszi Máramaros sóbányáit *egy millió forint értékben*; de már 1703-ban, *II. Rákóczy Ferencz* elfoglalja Máramarost s még ugyanez évben megnyitlaktik az ő nevére a máig is fennlévő *Rákóczy-akna*; ez időben *Darway Ferencz* volt Rónaszék praefectusa, mi kitetszik egy ma is meglévő tölgy gerenda feliratából, melyen ez áll:

*) „Dum in salis fodinas ad Marmaros pervenisset ac a patre suo Bela unam salis fodinam obtinisset, in eam aureum annulum projeit“ etc. (Cap. V. § 20.) Wenzel idézése szerint.

„Hoc opus perfectum sub Domino Sere-nissimi Principis Francisci praefecto Spectabili et generoso Domino Francisco Darway.“

1726-ban báró Zuanna, mint császári biztos, 390 pontból álló rendeletet ad ki a sómivelés és mivelők szervezésére; ugyanakkor épül a máig fennálló emeletes kamarai épület.

1749-ben *Grassalkovics* Ternyei consiliarius azon panaszára, hogy nincs elég sóvágó, rendeletet ad ki: „hogy a környékbeliek sóvágásra erővel is kényszeritessenek.“

1773-ban a „*Rákóczy-akna*“ elmerül.

Ugyenez év július 15-én járt Rónaszéken *II-ik József* császár, aranyat szórattván a fuvarosoknak s ajándékozván a sóvágóknak; de nemokára rendelet kelt, hogy a sóvágást lengyelek vegyék át; e rendelet csakis 1786-ban *Grosschmidt Kristóf* inspector kérésére lön az éhség miatt megszüntetve.

1777-ben kezdődik a sugatagi sómivelés, tíz ölnyi mélységben már a legszebb só találtatván.

Ugyanez évben a lejött kamarai vice-praeses gróf *Festetics Pál* új rendszabályokat ad ki Rónaszéken.

1778-ban ugyancsak az ő rendeletére nyitlaktik meg *Szlátián* a *Krisztina akna*.

1780-ban Rónaszéken plebánia alapitlaktik; azelőtt kegyes rendiek s még előbb minoriták lelkeskedvén e helyen.

Ezek a rónaszéki krónika érdekesebb lapjai.

A mi már Rónaszék geológiai viszonyait illeti, — e bányahely, mint a többi máramarosi is, a *harmadképlet* (Tertiäre Formation) közép tagjához (miocen) számittatik. A só homokkó medencébe zárva, menetirányában 700', fekirányban 250' öltre számittatik; vastagsága 70—80' öli; egész tömege 1,750,000 köb-öltre tétetik s felette 8—20%-nyi kavics és pallagrét van. A csekély távolban felelte emelkedő *bérczkaraj trachyt-tuffból* áll.

A só tiszta fehér vagy barna; gipszszel, anhydrittel, s keskeny forrászón, vagy szurokszén erecskékké fordul elő. Van egyik aknában (a *József nevében*) oly kristályszínű só tömeg is, mely a legtisztább üveg-nél és viznél is tisztább átlátszósága s ezért disztárgyakká faragtlaktik. Ezen faragványok egyik ügyes kezelője, *Flórián István* az 1855. párisi kiállitlason elismerő oklevelet nyert. Minta után bármely alakot kifarag.

A máramarosi sóbányákból igényelt egy milliónyi sómennyiségből Rónaszék mintegy harmadot állit ki. De e sómennyiség kiállitlása koránsem veszi igénybe még használható aknáit sem, úgy hogy mivelés alatt jelenben csak három van: a *Keleti Antal*, *Ferencz* és *Ferdinánd-akna*.

Ezek között legérdekesebb látványt nyujt a már roppant terjedelmet nyert *Ferencz-akna*. Nem nyujthatna fogalmat semminemű rajz azon hatásról, melyet ez óriási katakombák a szemléltőre tesznek. Valóban e roppant 100 ölnyi hosszú és 50—60 ölnyi magas sötét üregek az indus vagy egyiptomi földalatti templomok leírására emlékeztetnek.

Csodásan szép pedig, ha az ember valamelyik folyosón úgy áll meg, hogy két egymás felett mivelt s munkások lámpáitól csillagos éjkenet ragyogó üreget tekint meg; mint ezt a *Ferencz-akna*-nál teheti.

Itt épen katakombaszerű mivelés üze-tik; a mennyiben a száz öles vágterek között csak hat ölnyi vastagságu só-oszlopok hagyatnak.

Az ily mai mivelésű bányáknál még gyönyörűbb és meglepőbb képet nyujtanak a XVII., XVIII-ik századból fennmaradt *harangalaku* mivelésék.

Ily alaku aknája több van Rónaszéknek; ilyen a régi *Antal-akna*, a mellette kezdett új miveléssel; de ilyen különösen az *Apaffy-akna*, melynek a valósághoz mérve gyarló képét adni szintén megkísérletlünk. (Lásd a tulsó lapon.)

Ez megnyitlaktott 1674-ben s mivelés alatt állott 92 évig; ekkor (1766-ban) a viz az akna délkeleti talp oldalán beütvén, az akna felhagyatott. 1842-ben egy lejáró nyitlaktott hozzá, kényelmes lépcsőzettel, csupán mutatványul, látogatók számára.

És ez már az a látvány, mely egymaga megérdemli, hogy az utazó Máramarost felkeresse.

Képzelsen az olvasó egy kis földalatti tengert, mely fölé mintegy mennyeboltozatul 73' öli kupola borul sima márványozott fallal, oly magasságban, hogy az egykori lejáró kémény alig kivehető.

Benn a természet alvilágának örök csendje uralkodik és áthatolhatlan sötétség, melyen a léérkező lámpája át nem törhet.

Egyszerre azonban fellobognak a kis hajókony meggyujtott máglyák; felgyul a szembeni oldalon rendezett világítás s e roppant egyházban, melynek vallásos hatása bizonynyal nagyobb a római Sz. Péterénél, kelleme őszhangzatos ének zendül meg, mely itt valódi szeráf zeneként hangzik.

E pillanatban megmozdul lábunk alatt a csak most észrevett komps az akna körül-hajókázása kezdetét veszi.

A hajókony reá csapnak lapátokkal a viz tükrére s a roppant boltozat ágyudőrejként adja vissza a hangot, mely repedező morgása közben a boltozat reánk omlásával fenyeget.

Kedvesen legel a szem a gyönyörű márványosság, melyet a sótest ilyen helyütt felmutat. Ezt a márványosságot igen nehéz megfejteni. Olyanszerű, mintha a só tömeg hullámzásában dermedett volna meg; de oka leghihetőbben mechanikai nyomáson alapszik; a hol tisztább a só. ott a réteg lejjebb nyomulván. Bizonyítja ezen véleményyt az is, hogy a darált sóban, mely Rónaszéken marhasónak öröltetik, ha huzamosabb ideig egy rakáson van, ugyanezen tünemény észlelhető.

A már említett három mivelés alatti aknák: a *Terézia*, mely 1748-ban, a *Károly*, mely 1774-ben, a *Pál-akna*, mely 1759-ben, *idősb Antal*, mely 1765-ben és a *József-akna*, mely 1778-ban nyitlaktott ki, s azon kristály só által tűnik ki, melyből a már érintett diszművek (tükrök, sótartók, szobrocskák, kis ágyuk, kereszték stb.) készitlaktnek.

Viz által elborított aknák: a már említett *Apaffy-akna*, melyben a víz mélysége 40' öli, az akna tojásdad körének nagy tengelye 37' 3' láb, kis tengelye 26' öli, térnagysága 750' öli. A *Rákóczy-akna*, mely 1773-ban vízzel elboritlaktván, befedtetett. A *Víz-akna*, mely 1712-ben nyilt meg s 1758-ban hagyatott fel az előbbiéhez hasonló okból. És végre a *János-akna*, mely 1733—70-ig miveltetett. — Ezekben kívül még ismeretes vagy 7 aknánév és száz, melyek közül a *Kurucz-akna* legnevezetesebb.

A vízelvezető alagutak hossza 2470' öli, melyek az aknákat az édes vizek elöntésétől védik.

A só mivélése Rónaszéken harangalaku volt hajdan; de 1779 óta 100—100 ölnyi hosszú, hat ölnyi széles és 60' öli mély sikátorokban történik, melyek párhuzamosan vitetnek s aztán összevágatnak. A munka megkezdése csakánny és feszítővel, egy ölnyi magasságban történik s ez a nehezebb munka; ezután aláfél dolgoznak, mi sokkal könnyebb; a lefelé mivelés az oldalalakkal 37 foku szöglet alatt történik.

Rónaszéknek 1625 lakosa van; ezek közül 360-an foglalkoznak sómiveléssel; pusztán sóvágással 128-an.

A kormányzat pátriarchális s lehet mondani, hogy az egész bányahely egy nagy családot képez. Erre legerősebb bizonyosság egy újabb hozott eredeti statutum, mely abban áll, hogy házassági engedélyt addig egy fiatal ember sem kap, míg a község újnakult gyümölcsösében tíz, általa beoltott csemetét nem tud felmutatni.

Van községi pénztár, mely elnyomorodott munkásokat és özvegyeket segít, temetkezési, mely a halottas háznak 10 ft. segélyt nyujt stb. Kár, hogy a munkás nép megölő betűje és átka, a *pálinka-ital*, itt is el van harapozva.

A nép itt is igen kedélyes. A Betlehem hordozás, a fatuskó huzatás agglégényekkel farsang végén, a májusi *kakasütés* bekötött szemmel stb. még folyvást divatoznak.

Az iskolák, mint minden bányahelyen, itt is jó karban állnak; innen van, hogy egész Rónaszéken kevés az irástudatlan.

Hivatalnokok és előkelő polgárok, mint egyetlen család vidáman élnek együtt, valamint a magyar vendégszeretnek, úgy a közügyeknek örömmel áldoznak; műkedvelőtársulat, dalárda, zenede és olvasó kör kitélik a 20—30 tagból álló műveltebb körből, melynek mindent felöllel vidámsága a komolyabb utazóéra is elragad.

Itt a természet szépségeihez e kedves művelt világ megbecsülhetetlen ráadás. *)

(Folytatás köv.)

Öngyilkosság.

(Vége.)

Az öngyilkosság legsajátságosabb módja az önkeresztrefeszítés. Velenczében egy Lovat Máté nevű parasztfiu előbb pappá akart lenni, mivel azon helység papját, a hol lakott, a világ legboldogabb emberének tartotta, mint a kinek semmit sem kell dolgozni, tekintélyvel bír, sétálni jár és jól él. De nem vették be; minél fogva cipész-mesterséget választott.

1803-diki szeptember 21-én nyilvános utczán saját nyoszolyájából készitett keresztre akarta magát feszíteni; de e szándékában az arra menők épen azon pillanatban gátolták meg, midőn lábát már fel akarta szegezni. Ennek okál az állitá, hogy épen Máté napja, az ő védszentének ünnepe van. 1805. júliusban Velenczében egy ház 3-dik emeletén szobát bérelt, hol naponként új keresztet dolgozott. Azután nagy szegeket és más szerszámot szerzett, töviskoronát font, s kötelekből nagy hálót készitett, melynek meg kellett őt tartania, ha arra a szegek elegendők nem lennének.

E háló egy zacskóhoz hasonlított, melybe aztán keresztjével együtt bebujt. Mind a keresztet, mind a hálót szobája egy gerendájára erősíté, és pedig úgy, hogy, miután majd fölfeszítette magát, az ablakon kiló-dithassa magát.

Elkészitvén ekkép mindent, 1805. július 18-kán fejére tette a töviskoronát, melynek négy tövise behatolt bőrébe, zsebkendőjét csipője körül övezte és meztelen a vízszintesen fekvő keresztre ülvén, hegyes szegert vert be jobb kezébe, jobb lábát a balra tette, s az átszurt jobb kezével mindkét lábát egy 15' hosszú zseggel a kereszt tövéhez verte. — Megerősitvén ekkép lábait, bal kezét is fel-

*) Kötelességemnek tartom megemlíteni, hogy a Rónaszékre vonatkozó adatok legtöbbször, jelenlegi bányanagy *de Adla Sándor* úrtól vettem, kinek biztosabb s hibetl kütfőre alig találhattam volna. P. Sz. K.

szegte. Ekkor jobb öklére támaszkodva, miután testét még a kereszthez kötéllel is erősítette, fölemelkedvén, az ablakon kilökte magát, honnan a gerendáról hálójával együtt lefüggött. Midőn reggeli 8 óra körül fölfeszítetten észrevették, jobb karja, kezében a keresztülvert szeggel lefüggött, míg a bal és lábai föl voltak szegve. Siettek a keresztől levenni és ágyba fektetni. Vért nem sokat vesztett. Ruggieri a Sant Giovanni és Paolo kórházba vitette, hol nemsokára magához jött. A beteg senkivel sem beszélt, s keresztfára feszítése okáról kérdezve, mindig azt válaszolta, hogy az embernek feszítenie kell kevélységét és életét kereszt-fán végeznie.

Felgyógyulása után a Sant Servolo örültek házába küldetett, hol 1806-ban tüdővészben meghalt.

Sok, különösen elítelt gonosztevőknek, raboknak, ördögöknek, kétségbeesetteknek, mély bánatba süllyedetteknek, mindegy a nálam; a legelső alkalommal vágó vagy szuró eszközök, kötél, magasságról való leugrás stb. általi végzik ki magukat.

Nagy-Szebenben az országos törvényeséknél gyilkossági gyanúból 1855-ben vizsgálati fogságban volt ember borzasztó öngyilkosságot vitt magán véghez. — A börtönablakról észrevétel nélkül egy darab vasat feszített le, ezt szintén az ablakból kihuzott szögekkel két darabka fa közé erősítvén, s így belőlök nyelet alakítván, némi kés-nemű eszközt rögtönzött. — Ezt a kályha sarkán meglehetősen ki-
 élesítette. Miután mint máskor, ebédjét elköltötte volna, a maga által készített vágó szerszámmal gyomra tájékán hosszu és mély sebet vágott, melyen belei azonnal kiomlottak; mint-hogy azonban rögtön nem halt meg, ezeket kezeivel kihuzogatta.

Egy más gonosztevő egy csészét tört el börtönében, s ezt fogaival megélesítvén, ereit metszette meg vele, hogy elvérezzék. Egy viziszonyban szenvedő szerencsétlen, más gyilkolási eszköz nem létében, az ablakot törvén el, üveggel metszette el torkát. Schuler egy öreg embert emlit, ki a börtönben bádog kanállal ügykezett összevagdolni gégejét, és így mintegy tíz különböző metszést tett. Minthogy azonban, szerszáma nagyon életlen lévén, csak felületesen sértette meg magát: fejét oly erősen verte a vaskemence felső párkányához, hogy azon tizenegyre, egész a csontig ható zuzás támadt. Ezután neki szaladt vele a börtönajtó kiálló sarokvasának, hogy rajta filét egészen szertűzte. Vérben fetrengve eszméletlenül találták, és miután magához tért, elbeszélte, hogy mindezt teljes öntudattal csele-

kedte. — Párisban a Hotel Dieu-be egy nőt hoztak, ki saját kezével ötszáz késszurást tett magán, s a legborzasztóbban megcsontította magát.

Hodann beszéli, hogy egy lány szerencsétlen szerelme következtében 30 és néhány vágást tett baltával saját homlokán, míg végre öntudat nélkül összeroskadt.

Bármi sokféle az eszközök, melyeket az öngyilkosok életök kioltására választanak, rendszeren mégis azokat szemelik ki, melyeket nekik foglalkozásuk, üzletük, legközelebbi környezetük nyújt. A katonák löport és golyót, a halászok és hajósok vizet, gyógyszereszek, orvosok és vegyészek mérget, a vésnökök vésüt választanak.

Az ok, miért fosztják meg magukat ezen és nem más módon életüktől, többnyire a szilárd, túruralkodó, néha vallásosság, rajongás, boszu által meghatározott eszmétől és szándéktól függ, mely akadályozza őket más, talán könnyebb vagy rövidebb eljárásról gondolkodni. Olykor az utánzás okozza, hogy majd egyik, majd ismét másik halál-nem jó napirendre, úgy hogy itt sem lehet

A sziraki kastély — (A gróf Telety-család birtoka.)

a divat hatalmát félreismerni. Lehet azonban, hogy néha testi fájdalomban keresendő az ok, mely e szerencsétleneket többé vagy kevésbé ösztönzi e vagy ama halálnem választására. Így a búskomorak és hysterikusok a vízbe fulasztást, vérmesek a nyak megmetszését, fölakasztást vagy agyonlövést, némely egyének világosság és tűz felé vonzatva, a lángokat választják. Elmebetegék éhhalálnak adják át magukat.

Egy harmincz éves férfi a bécsi tébolydában azt állította, hogy Isten maga jelent meg neki és hallhatólag mondá: „Egyedül börtönös által jutsz üdvösségre, miután üdvözítőd is negyven napig börtönt a pusztában!” Makacsul koplalt tehát. A lelkes el-lenveit ezreire ezt viszonozta: „Inkább kell engedni Istennek, hogyszem az embereknek.” Utolsó nap, halála előtt egy két órával, vizet kért, de csak azért vette szájába, hogy égető szomját némileg enyhítse, azonban nem nyelte le, hanem ismét kiköpte.

Guery által 9000 öngyilkosságról tett összeállításokból kitünik:

1) Hogy az ifju és agg kor hajlandóbb

az akasztásra, a közép kor az agyonlövésre. — 2) Férfiak többnyire az agyonlövést, agyonszúrást, nyakmetszést, a nők rendszeren vért nélküli halálmeket, tehát fölakasztást, vízbe fulást, mérgezést, szengőzt választanak. — 3) Nem ritkán sajátságos lelki állapot határozza meg a halálmeket, péld. az ön keresztrefeszítés vallásos rajongóknál, az éhenhalás az elszegényedés és nyomor által meg-tébolyodottaknál jö elő.

Dietz szerint a rendetlen testi állapotban gyökerező bizonyos ösztön az, mely a halálmeket meghatározza. Péld. ha a vérkeringés van akadályozva, elvérés által halált ohajtanak; gyuladásokban és lázban víz általi hűlést keresnek; emésztési bajokban éhenhalást választanak.

Szeberényi Lajos.

Londoni tolvajok (garotterek).

(Vége. — Lásd a V. U. 14. sz.)

A tolvajok nagyobb része mély vallásosságot szinel, s a bibliát nagy tiszteletben látják tartani. Nem mindnyájan részegesek, s akad közöttük mértékletes, józan és higgadt elég; vannak közöttük olyanok is, kik szüleik előtt rejtegetik életmódjukat, ezeket meglátogatták és pénzzel segítik. Nagy kivételek gyánant szolgálnak az olyanok, kik egy bizonyos mennyiséget megtakarítva, istenhözadót mondanak a lopásnak, valamely vidéki városba költöznek s ott, sokszor jól nevelt gyermekek és hü feleség körében végzik be napjaikat. — Egy-máshoz viszonyukban még loyaltást is mutatnak; azonban megcsinálják egymásra, bár mindig élénk méltalankodással be-
 szélnek az árulásról és ha szeret ejthetik, irtózatban büntetik meg azt.

Erőszakosság és kegyetlenség tekintetében jellemük az utóbbi husz évben nagyon megváltozott. Nem igen folyamodnak már az erőszakossághoz, ha kikerülhetik azt. Ha lopott jószágot lelnék náluk, a helyett hogy megküzdének, inkább futásnak erednek; napjainkban nem látjuk már, hogy agg férfiakat és nőket égő szén fölött sütögessenek, s mindaddig kineznek, míg ki nem vallják, pénzüket vagy kincsüket hová rejték. A modern tolvaj a pénzes láda fölfedezését illetően inkább bizik saját ügyességében és sokszor, még mielőtt a házába hatolna, ismeri már az érdekes helyet. Ritkán jár pisztolyokkal; azon fegyver, melylyel szükség esetén védelmezni szokta magát, az ugynevezett „fejűtörő.” A, ha szabad ugy mondanom, özébbeli tolvajok, bevallják, hogy rosszul cselekesznek, de másrészt azt állítják, hogy hibájok nem nagyobb sok más emberénél, mint p. a csalárd vagyonbukottánál. A lapokat, különösen a törvényszéki tárgyalásokat nagy figyelemmel olvassák s általok meggyőződnek, hogy a társaság minden rétegében vannak gazemberek, s hogy, a mi őket illeti, nem bűnösebbek szomszédaiknál.

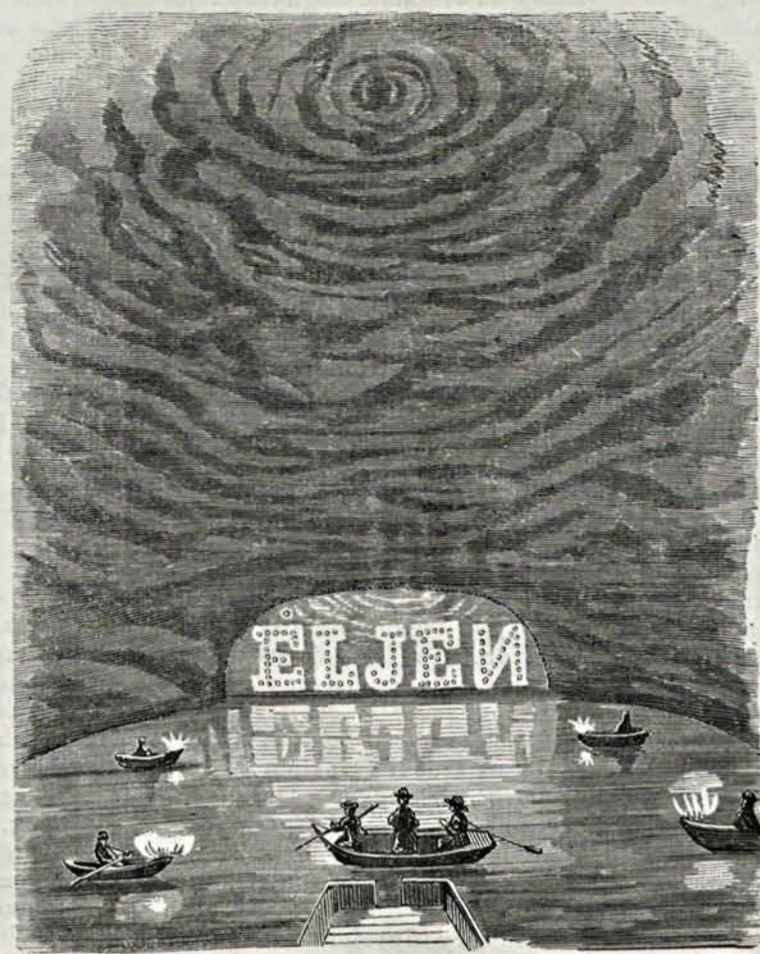
Miután logikai gondolkozásra képtelenek, elméjük szabályt és kivételt összezavar. Szenvedé-
 leik vakságában nem tudják megkülönböztetni a

becsületes életet azon kivételes esetektől, mik a törvényszék színe előtt tárgyaltnak. Hogy erkölcsi természetük tükibe behatolhassak, jobbadán mind megszerzem azon dalokat, miket énekelni szoktak. E dalok általános jellemét nehéz meghatározni. Dicsőítik a bűnt, álfényvel vonják azt körül, családka boldogságot vesztegetnek rá s színet nélkül magasztalják vállaltaik biztos eredményét. Szinte vigasztaló jelenség, hogy az ily dalok leginkább csak vén bűnösök szájában hangzanak, s hogy lassankint egészen kimennek divatból. A fiatal tolvajok inkább az érzékeny nótákat választják, mint p. o., a következő: „A kedves Anikó,” vagy: „Azért hagyta cserbe tét, mert hogy szegény fu volt?” — „A kis Nelli,” sok ideig volt népszerű közöttük. Ki tudja, vajon e sentimentális eszméirányban haladás nem folyt-e be azon tényre, hogy az 1860-ban elítelt 836 betörési s lakat-lecsavarítási tolvajlások közül, csak nyolcz járt erőszakossággal!

A tolvajok többnyire vonószerszámot használnak lopásuknál és főnyes nappal boltokban vagy irodákban „működni” nem szokásuk. Mindig hűséges társa a tolvaj az azon férfunak, kivel él s kivel egy mesterséget űz. A tolvaj büszke arra, ha kedvese drágakövekkel ékesítheti magát, s ha sok pénzt csőrögtethet zsebében s öt bőségben hagyja élni, míg maga rongyokban jár. A tolvaj sokat iszik, különösen ha nincs gyermeke, de csak is társával iszik — mi az efféle asszonyok előtt becsületbeli dolog. Ha börtönben ül, a nő maga gondoskodik saját szükségeiről s ha a kiállott büntetés után ismét kikerül, örméire szolgál, választottjának azon pénzösszeget átadhatni, mit annak fogsága alatt megtakarított. Sokszor összevesznek egymással, de csakhamar kibékülnek ismét; ha azonban a felek egyikét hosszas börtönre való elítélés éri, a másik azonnal új szövetségre lép. Az asszonyok nagy hasznára vannak a férfiaknak, kiknek zsákmányait ügyesen juttatják az orgazda kezébe. Betöréseknél a nő jobbkézbe a tolvajnak s ő náluk vannak az ily munkára szükséges eszközök, a házakba azonban sohasem lépnek be; kivül maradnak és őrt állanak; ez okból nevezik őket „hollóknak.” Ejjeli fölfedezések körül megfizethetnek, miután rendőrségfigyelmét kevésbé vonják magukra, mint a férfiak, kik által ez idő szerint sokkal sürűbben alkalmaztatnak a lopásra s orgazdaságra, mint ezelőtt.

A „özébbeli” tolvajok nagy utazók, különösen a zsebmetszők, kik színet nélkül, éjjel-nappal talpon vannak. Mindennél lehet látni őket: egész éven át járnak kelnek a Dover és Newyork közötti posta-gőzöskön; mint turistákat a Killarney-tavakat látogatják meg, és mutatkoznak a nagy kereskedelmi városok börtén is; nyomról nyomra ismerik a liverpooli rakhelyeket s Páris utcáin, születtett párisiak gyanánt viselik magukat. Tavasszal a szárazföldre mennek s mindaddig zsákmányolják ki azt, míg a löversenyek és vásárok ideje visszahívja őket Angolországba; ez az ő legdusabb, legjövedelmezőbb idejük; leginkább azonban a királyi kirándulások birják tet-szösköt; a királynőt minden utazásában hűségesen követik. Ha a löversenyek s vásárok elmúltak, a királyság legkiválóbb városaiiba szédlenek el, s a közelgő télre bandákká szervezik magukat. Ha futtatásokra vagy sokadalmakra mennek, a szerepeket egymás között kiosztják s a találkozás helyét előre meghatározzák. Idegenekkel nem „dol-

goznak,” ha csak a társaság valamely tagja nem mutatja be s nem ajánlja őket. Ha csak kerülhetik, szövetségükbe nem fogadnak be új tagokat, kik rendszeren ujonczok s a munka nagyobb részét az ő vállalkra hárítják. — Az ily társulatok föl-
 oszlása sokféleképp történik. Sokszor a tolvajok egymást árulják el a rendőrségnél; vagy pedig összevesznek a prédán. Vannak egyes bandák,

Az Apaffy-akna Ronaszéken. (Lásd „A Tisza búcsója” című czikket.)

melyeket „kormos arczuaknak” neveznek. Ez elnevezés onnan ered, mivel a másodrangu tolvajok, s e társaság olyanokból áll, kik arcukat kirándulásaiknál bekormozzák. Az első rendű tolvajok csak ritka esetben nyulnak e szerhez, ha t. i. nagy pénzösszeg vagy drága asztali edény forog

A gr. Teleki-család sirbirtja Szirakon.

szóban. Arczuka ilyenkor fekete crépet (lágy pamut-szővetet) vonnak, fogvereke látják el magukat, alkalminlag erőszakoskodnak is; s csak azon esetre gyilkolnak, ha másképp célt nem érhetnek. Minden tolvaj-testületnek van „esprit-de-corps”-ja, összetartási szelleme. Heves féltékenység s versengés sokszor támad közöttük, melyikők képes a legmerészebb támadásokra, a

legveszélyesebb vállalatokra, melyikben van a legnagyobb ügyesség, melyik bír legtöbb pénzt összehalmozni, stb. stb.

„Egy napon így szolt hozzám egy tolvaj — beszéli egy rendőr, — „uram, ha ezek a bandák mernék, hirdetések által hívnák ki egymást a lapokban. Ep oly elkeseredett versenyben vannak egymás ellen, mint a kalmárok, mert az élet drága, nagyon drága uram, mint nagy előképünk Bob Lautern mondá!”

Mint a társaság minden osztályában, ugy a tolvajok között is van — arisztokratia. A „betörőt” például megveti az illatos zsebmetsző, izlése jobb, étvágyát finomabb eledelek élegítik ki, s szomját inkább olta pészegölé, mint aleval.

Anélkül, hogy e faj kaszt-különbéget vizsgálassuk, vagy családfáját tanulmányozzuk, foglalkozunk egy percze a sokat emlegetett „garotterekkel,” kik váratlanul új kiadásban jelentek meg, mert azt hívké már, hogy a jószágos György király alatt az utolsó példányt is nem be-, de felkötötték, s hogy egyedül csak hirben élnek még.

Garotter magyarul, ha ugy akarják önök: letorkoló, a leggyávább s egyuttal a legkegyetlenebb fajja Proudhon ezen socialistikus elve vallóinak, mely szerint „La propriété c'est le vol.” (a vagyon, lopás). Két évvel ezelőtt támadtak föl ezek halottaikból, hogy annál szaporábban lássanak a munkához. Az óriás London eleinte megdöbbsent; alig esteledett be, a megtámadások egymást érték; még az öreg Pamot (Palmerston) sem kimélték meg, kit, midőn az alsóház üléséről, mint már sokszor, gyalog ment haza, torkon ragadtak, fojtogattak, leterítették, fosztogattak s eszmélet nélkül a kövezeten ott hagyták, míg két policemán föl nem karolá a vén sást, hogy palotájába vigye. — A rendőrség minden erőfeszítése mellett sem volt képes gátot vetni a bajnak, s ev-

vel sokat, igen sokat mondtunk, a londoni poliziáról szólnak. — A garotterek harmad magukkal járnak, a negyedik a legközelebbi sarkon lesekedik, hogy idejekorán jelt adjon, ha veszély közeledik. — Az egyik az áldozat előtt megy, a két másik mögötte. Ki legközelebb van a kizemelt „vadhoz,” annak neve a „rut férju;” ez a sajátképeni letorkoló, míg a harmadik a fosztogató. A garotter egy merész szökéssel áldozatának nyakába ugrik, magához öli vas karjaival, kihegyesített könyökét gégejére szoritja, s ezen műtéttel csak akkor hagy fel, midőn a megtámadott eszméletét veszti. Óra s óralánc, pénz, ékszer stb. ezalatt már a másik zsebében van, s mielőtt a kifosztogatót magához tért volna még, a három legénynek természetesen hűlt a helye. Az ily operatiók minden este 4—5-ór fordultak elő, még pedig London legnagyobb terein és utcáin. De a közérmeülés csak rövid ideig tartott. John Bull kezdett beleunni a dologba, haragra lobbant, — és az ő haragja nagy! — maga vette kezébe a védelem ügyét, és az fényesen sikerült. — Rövid idő alatt tömegesen árulták a czélzerűen czélzerűbb fegyvereket, bu-

zoganyokat, olmos botokat, revolvereket, törőseket, stb. stb.

Öreg, fiatal, férfi, nő e védezők nélkül ki sem ment az utcára, s az első garotter, ki szétzuzott koponyával fetrengett véreben, riasztó példa gyanánt szolgált társainak; alábbhagytak, s e perczen csak elvélve hallani valók. E körülmény sok, hol tréfás, hol szomorú

Pest, aprilis 24-én 1864.

Előzetes feltételek 1864-dik évre: Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. Fél évre 5 ft. Cupan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. Cupan Politikai Ujdonság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok illetőleg, 1863. november 1-től kezdve: Egy négyzet használt betűt sor ára, vagy annak helye, egyezzen igazságnál 10 kr.; háromsor- vagy többszöri igazságnál csak 7 kr. számitatik. Külföldre névze kiadó-hivatalunk számára hirdeményeket elfogad, Hamburg és Altonában: Haasenstejn és Vogler. — M. Frankfurtban: Otte Mallon és Jaeger könyvkereskedés; Bessen: Oppelk Alajos. — és Pesten: a Kereszt-gazdasági Igénykönyv is, Józsefstr., 14. sz. a. Bélyeg-díj, külön minden igazságnál 10 kr.

Lángh Ignác.

(1812-1864.)

A fővárosi körökben s az ország egy nagy részében, hol a nevet, melyet ime leirtunk, ismerték, régen nem okozott egyes esemény oly megdöbbentő hatást, mint a múlt hónap utolsó napjai egyikén azon hír, hogy Lángh Ignác, kedélyének egyik elborult, sötét perczében önként vetett véget életének, azon életnek, mely a milyen szép és sikerdus volt eddigi folyamában, épen oly nagyszerű reményekre jogosította barátait, tiszteletét a jövőre nézve. A fájdalmas részvét, melyet e hír mindenütt költött, annál inkább fokozódott azoknál, a kik tudták, hogy az élte deléig alig ért férfiual egy szeplőtelen hazafiúi jellem, egy országos ügyvédi tekintély, s a legnemesebb emberi tulajdonok szállottak sirba.

LÁNGH IGNÁCZ

Amaz elismert nagy állás, melyet Lángh Ignác a magyar ügyvédi kar élén s a társadalomban elfoglalt, szintén csak hosszú munka és küzdés árán volt elérhető; de a legsikamlósabb pályák egyikén is el lett érve a nélkül, hogy a férfiúi jellem tisztaságát csak legkisebb szennny-folt is érintette volna. Szomorú kötelességet teljesítünk (bár minél későbbben került volna erre a sor!), midőn e tevékeny, hasznos élet egyes mozzanatait, e példás jellem egyes vonásait az emlékezet számára megörizni iparkodunk.

Lángh Ignác 1812. év július 31-én született Győrött polgári rendű szüléktől. — Az elemi és gymnazialis iskolákat elvégezve, a csizterczita rend tagjai közé lépett s a novitiatust Zirczen töltötte. A bölcsészeti tanulmányokat is még mint e rend tagja végezte 1829-ben Egerben. De ekkor a rend sorából kilépve, az első évi jogi tanfolyamot még Egerben, a második évet Győrött végezte. A kik ezen időből emlékeznek rá, beszélik, hogy tanulótársai között tehetség és szorgalom dolgában mindig a legelső egyike volt; különösen kiemelik kiváló hajlamát a matematikai tudományokra s feltünő-

leg csinos külső mellett modorának kellemét és szerénységét. A patvariati vagyis alsó bírósági joggyakorlatot a győri püspöki uradalom ügyési hivatalánál töltötte, majd Pesten, mint kir. táblai jegyző, Végh Ignác országbírói titlómester oldala mellé felesküdvén, 1836-ban az ügyvédi vizsgát és esküt is letette, a midőn az akkori jóhírű, értelmes táblai ügyvéd May mellett nyert segédi alkalmazást, s ha jól vagynak értésvilve, itt Szalay Lászlóval együtt működött. May ügyvéd 1841 táján meghalálózván,

iránta figyelemmel és érdeklél, Lángh Ignácban a leghűbb barátot, érdekeinek legerélyesebb, legértelmesebb képviselőjét és hálás tisztelőjét bírta élete végperczéig. A nevezett két család példáját utóbb, idő folytán több főrangú család követte Lángh Ignác mindinkább országos hírtvé váló ügyvédi irodájában keresték és találták jogügyeik képviselését a gr. Hunyadyak, gr. Draskovichok, gr. Zichyek, gr. Batthyányak, gr. Károlyiak, gr. Keglevichok, hg. Pálffy stb. — Valóban egész sora a legtekinélyesebb földbirtokos családoknak hazánkban.

Körülbelül Lángh Ignác önálló ügyvédi pályájának kezdetével esik össze a váltótörvény behozatala hazánkban. Egy nálunk eddig ismeretlen, új pálya nyílt az ügyvédeknek a foglalkozásra és keresetre, de egyuttal egy sikamlós, veszélyes ut is, mely a pénzhasznát nyílt és rejtett ösvényeivel átszöve, gyakran tevé próbára a jellem szilárd-ságát és lón az ingatag járá-suaknak, egyeseeknek és családoknak megrontója. Lángh Ignác ügyvédi működéséről szólván, meg kell említenünk, hogy ő mindig ellenszenvvel viseltetett minden váltó-üzlet iránt, s váltó-üggyekkel nem foglalkozott soha, sem akkor, midőn még a szegénység kényerét ette, sem akkor, midőn anyagi körülményei jobbra fordulván, a jólét és vagyon kellemét már megízlelte. „Oly magas szellemű, oly ritka anyagból készült ügyvéd volt ő — mondá Tóth Lőrincz a felette tartott emlékezésében — a milynből miniszterek s legfőbb törvény-szék bírák lesznek.“

Ügyvédi foglalkozásán kívül és a mellett egyes időközökben még más téreken is láttuk működni, hol szintén értelmiségének és jellemének bizonyosságaival találkoztunk. Egy ideig mint hírlapíró is működött. Névszerint az 1841-ben keletkezett Pesti Hírlapnak több éven át egyik buzgó munkatársa volt.

(Halálkozás.) Steiger, szül. Jászay Apollonia, a történetíró Jászay Pál egyik rokona, e hó 8-án élte 48-ik évében elhunyt. Hamvait 10-én tették örök nyugalomra. Béke poraira! — (Csáfolat gyánadt) az aknasugatagi bányanagytól a következő sorokat veszük: „A V. U. 12-ik számában P. Szathmáry ur a „Tisza bölcsője“ című utirajzban Aknasugatagról sok szép és érdekes jellemvonást közöl, melyért a hálás elismerést méltán kiérdemelte; azonban, — talán hamis adatok nyomán, — becses művébe pár oly kifejezést csúsztatott, mely a becsületes s erkölcsi hírére büszke nép önértéket mélyen sértette, — különösen „a nőknek tulságos kedv-csapongása s könyelműsége, míg férfiek az áldhatatlan föld gymorában dolgoznak.“ A ki Sugatagot nem futólag utazta át, de 18 év óta tanulmányozta, mint én, — szent meggyőződéssel állíthatja, hogy tisztább erkölcsi nép nem található Máramaros bércei közt, s ha van, csak hozzá hasonló lehet. A mi a „bögöt vallásosság“ illeti: igaz buzgó, jámbor, áhítozt nép, de nem rajongó, nem türelmetlen s a többi hitfelekezetekkel békés egyetértésben él.“

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez múlt héten beküldetett: Tancsics Mihály családja számára: Egy névtelen 5 ft. Az alföldi szülőkölődők számára: Abrudbányáról egy apr. 3-án rendezett műkedvelői előadás tiszta jövedelme Szentmártoni Kálmán által 90 ft. és 4 db. cs. arany (A m. gazdaszanyok egyletének adatott át). Az eddigi közlésekkel együtt begyűlt e célra a V. U. szerkesztőségénél összesen 2253 ft. 20 kr. 150 frank és 65 db. cs. arany.

Nemzeti színház. Péntek, apr. 8. „A csacska nők.“ Francia vizjáték 3 felv. Ford. Feleki. Szombat, apr. 9. „Faust.“ Opera 5 felv. Zenéjét szerző Gounod. Vasárnap, apr. 10. „Esmeralda.“ Ballet 4 felv. Zenéjét írta Puqua Caesar. Couqui k. a. mint vendég. Hétfő, apr. 11. „Az élet szinfalai.“ Vigj. 4 felv. Közönség nagyon csekély számmal. Kedd, apr. 12. „Szerelmes ördög.“ Ballet 5 felv. Zenéjét szerette Doppler Ferencz. Szerda, apr. 13. „Esmeralda.“ Ballet 4 felv. Zenéjét szerző Puqua Caesar. Csütörtök, apr. 14. „Lalla Roukh.“ Regényes opera 2 felvonásban.

Budai népszínház. April 8. A városi hatóság meghagyása folytán a színház zárva volt. April 9. „Molière élete és halála.“ Dráma 4 felvonásban. April 10-12. „Az ördög pillúdi.“ Nagy bohózat 3 szakaszban. April 13. „Vid és a pogányhitű magyarok.“ Dráma 3 felv. Irta Szigligeti. April 14. „Az ördög pillúdi.“ Nagy bohózat 3 felvonásban.

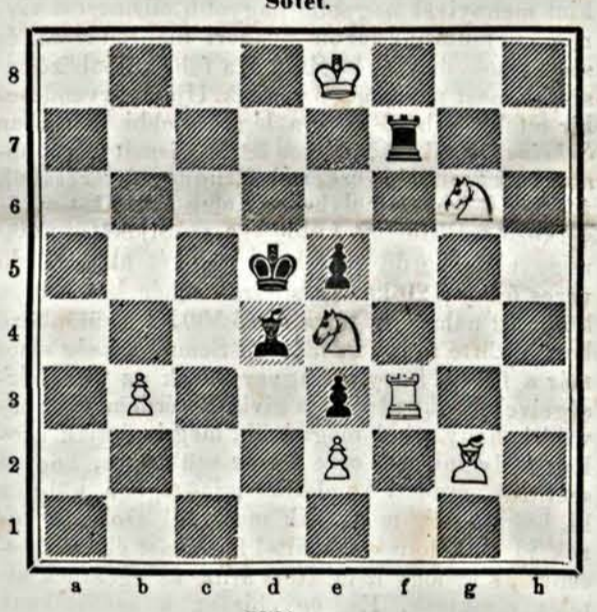
Szerkesztői mondanivaló. 7130. Hermánkut. Bérmí új indulattal viseltesünk is a mi tárgya iránt, a kiválóan prózai felfogás és előadás teljesen megkelti kezünket s lehetőséget teszi a kiadást. Csak egy szikrája volna benne a költői melegségnek! Mászt várnok e gyárból. 7131. Szőlőföldemen. Folyékony előadás, de az utánzás nagyon közel fogható jelével. Az ily sokszor megénekelt tárgyak némi új alakításra tartnak igényt.

7132. Sokfeleség tarháza. A kuszált kéziratt kibetűzése herkulusi feladat. Miért az a nagy takarékoskodás a papírossal, melyen egy körömfeketényi tér sincs hagyva sem a szerző keresztbe írt, utólagos jegyzeteinek, sem későbbi, metalan szükségessé vált módosításoknak? Nagyobb papírost ajánlunk. 7133. Sarospatak. Olvasó-társaság. A levelben kifejezett kívánatot nem értjük. Világosan kérjük kiírni, hogy mit küldjön a kiadóhivatal? 7134. Bécs. E. A. A czikk elejét vettük, kérjük folytatását és befejezését. Régebbi ohajtásának teljesülte iránt rendelkezünk. 7135. Makó. B-y. A küldött rajznak hasznát reméljük vehetni. A tárgy közérdekű. Köszönjük. 7136. Királyi. Sz. B. A baráti szótának nagyon megörültünk és teljes örövel és szíveséggel viszonzozzuk. Hanem, fájdalom, a barátságban is vannak határai egy szerkesztő irányában. Azt az óriási névsort a mi heitlaponk meg nem bírja, hasznok még egyszer annyival meg nem toldjuk. Azután a közlés dícsősége azon lapot illeti, a melyhez a pénz beküldetett Mindenesetre pedig nagyon örvendünk azon ténynek, hogy a gümörmezei lelkes nők felhívására oly sokan adakoztak az alföldi inségek számára, hogy az adakozók névsorát ki se bírjuk nyomatni. 2137. Ny. . . . . a. Miután ön azt kívánja, hogy „ily feltett dolog melet, a hogy magam ide írom, így akárom az egész Osztráki birodalomban az újságban magamat bélyeg beigtatás alatt kihirdetnem“ — ime itt közöljük változatlanul az eredeti fogalmazványt:

Hirdetmény. Tisztelettel aol írot Galdokold Tiszt Ispány ez előtt N. Meltóság Grofoknál Konditzióban van s van szerentesem magamat be mutani az T. sz. Urak elibe és ezel értesitem magamat hogy szíveskedek az legjob meg elégedve befogadni s meg mutatni hogy kel galdokoldni s akar mely időben anbtár ki-eb a vagy nagyobb galdokoldst el vdalom és akarhova levél által meghívásra ellátmató N Meltóság Grofomtól valo bizonyítványim pontosan szemlyesen megjelenek s maradok alazatos Tisztelettel N. B. Gazdatiszt Ispány.“

SAKKJÁTÉK.

225. sz. feladvány. — Szalay Sándortól (Körös-Ladányban). Sötét.

Világos indul, s 4-ik lépésre matot mond.

A 220-dik számú feladvány megfejtése. (Bankos Károlytól K.-Sz.-Miklóson).

Table with 4 columns: Világos, Sötét, Világos, Sötét. It lists chess moves for both sides, such as 1. f3-f4, 2. Vh3-f5, 3. Fe2-h5, 4. Fh5-f7mat.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. Pécsen: Rittkay János. — Mooron: Radványi Vilmos. — Budán: Medgyesi Odón. — Bajmákon: Weiss Fülöp. — Debreczenben: Zagyva Imre. — Nagy-Váradon: Pál Rozsó. — Eperjesen: Róth Kálmán. — Pesten: Cselkó György. — Verbcseben: Nagyidi Ferencz. — Nagy-Emőken: F. E. J.

TARTALOM.

Simon Vincze (arckép). R. K. — Dal a gólyáról. Sáska Róbert. — A Tisza bölcsője (folytatás, képpel). P. Szathmáry Károly. — Ongyilkosság (vége). Szerberényi Lajos. — Londoni tolvajok (vége). Dr. Tükés. — Szírák és az ottani sirbolt (két képpel). Zombory G. — A Drágffyak igazi ezimere. Nagy Idón. — Egyvelg. — Tárház. Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedés. — Közintézetek, egyletek. — Közlekedés. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár.

Felelős szerkesztő Pákh Albert. (Lak. magyar-utca 1. sz.)

(Garay költeményeit németre fordítja) Aigner Lajos külföldön tartózkodó hazánkfia. Több vers már megjelent elszórvá a németországi lapokban. Az első, száz költeményt tartalmazó füzet sajtó alatt van Kölnben. (Jótekonyság.) Abrudbányáról, — mely lelkes város már a múlt hóban a szülőkölődők javára 59 ftot s 9 db. aranyat jövedelmező előadást rendezett ottani műkedvelő gyermekek által, — a jótekonyság újabb jelét tapasztaljuk, a mennyiben ott az említett első előadást e hó 3-ikán egy második, már nem gyermekek, hanem nagyobb koruk által rendezett színi előadás követte, mely alkalommal Kisfaludy Károly „Szeget szeggel“ és „Három egyszerű“ című egy felvonásos vigjátékai kerültek színrre, közben szavalásokkal fűszerezve. Hogy a közönség az ügyet mily meleg pártfogásban részesítette, kitűnik abból, miszerint sokan két-háromszoros — sőt némelyek ötszörös bementitjét is fizettek. Ezen előadás összes jövedelme: 104 forint volt bankjegyekben, továbbá 4 darab arany és 12 darab ezüst ft. az ezüst pénz 12 kr. arivoal beváltatván a kiadások: 28 ft. és 8 kr. levonatván, maradt tiszta jövedelem 89 ft. és 4 darab arany, melyek közül az előbbi egy magát megnevezni nemakár 90 forintra egészítette ki. Ez összeget szerkesztőségünkhez beküldték kézhezvételre végett, mint az „Adakozások“ rovatában látható. Szép részvétért az illetőknek adjon az öntudat bő jutalmat.

(Egy zongoraművészt végpercei.) A közelebb elhunyt Travnyik, ki mint zongoraművész és zeneszerző, jó nevet hagyott maga után s a magyar zene terjesztésében nagy érdemmel bírt, művészi hivatásának följegyzésre méltó jelenséget adta. Végpercei felé arca egészen átszellemlé, s miután egy darabig figyelt s hallgatóságot volna, érzése e szavakkal tört ki: „Oh, de szép hangokat hallok, ez mennyei zene, adjatok kótápirt, hadd írjon le e dalt.“ S midőn már meghalt, a halott arczán ez utolsó érzés kifejezése sugárzott.

(Rablási kísérlet.) Győrött, mint az ottani lap írja, a múlt héten a hatóság egy rablócsoporthat jött nyomába, mely már huzamos idő óta egy helybeli szabómesternek házába akart törni s ott, a gazdának távollétében, rablási szándékát végrehajtani. Mindig gördült valaki akadályul merényltek elé, s midőn az már sikerült volna, egyik czimborájuk, egy 16 éves ifju, magába szállva, a dolgot a városi rendőrségnél följelent s a jó madarak hurokra kerültek.

(A pesti takarékpénztár) múlt évi üzletforgalmának kimutatása megjelent. E szerint a szép virágzásnak örvendő egylet múlt évi összes forgalma volt 24,393,801 ft. 83 kr. A készpénzmaradvány volt 1863. dec. 31. 154,501 ft. 50 kr. A mérleg és vagyonkimutatás szerint a vagyon, valamint a teher, 12,176,429 ft. 55 kr. Az 1863-ki összes jövedelem 714,609 ft. 95 kr. a tiszta jövedelem 11,043 ft. 92 kr. Jótekonyság és közszélokra adományozott e mindig bőkezűen adakozó intézet a múlt év folytán 19,477 ft. 44 kr. s 1847-től mostanáig mindössze 93552 ft. 11 kr.

(Kárpátaljai görög kath. irodalmi társulat) van keletkezében Ungvárott, mely legfelebb helyen is jóvágyást nyert. Ezen a munkási és eperjesi gör.-kath. püspökök védnödsége alatt alakult egyletnek — állítólag — feladata leand iskolai s egyéb közhasznú épületes könyvek és képek kiadása s terjesztése, valamint ruthen és magyar nyelven szerkesztendő folyóiratok kiadása által a nevezett két püspökség gör.-kath. vallásu lakosságának szellemi és erkölcsi művelődését előmozdítani.

(Halálkozás.) Garay János édesanyja, született Walter Zsuzsanna, e hó 9-én élte 76-dik évében elhunyt. Béke hamvaira!

Table titled 'HETI NAPTÁR.' showing dates from April 17 to 23 with columns for Catholic and Protestant calendars, and a section for 'Hold' (Moon) phases.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatja Landerer és Heckenast, egyetem-utca 4. szám alatt Pesten, 1864.